

UNIVERZITET U SARAJEVU - FILOZOFSKI FAKULTET
DOKTORSKI STUDIJ IZ PSIHOLOGIJE
VIJEĆE DOKTORSKOG STUDIJA

Datum;

Broj:

03-09/1565-1

12. 11. 24

god

KULTET

Vijeće Fakulteta
22. 11. 2024

Na osnovu člana 41. stav 3. Pravila studiranja za treći ciklus studija na Univerzitetu u Sarajevu (decembar, 2018.), Vijeće doktorskog studija iz psihologije na svojoj sjednici dana 14. 11. 2024. godine, donosi

ODLUKU

Prihvata se Izvještaj Komisije za ocjenu doktorske disertacije kandidatkinje Katarine Mišetić, MA pod naslovom *Kratkoročni i dugoročni efekti treninga prospektivnog pamćenja kod osoba starije životne dobi* (*Short-term and long-term effects of prospective memory training among older adults*).

Nakon što Vijeće Fakulteta usvoji Izvještaj Komisije za ocjenu doktorske disertacije o istom će biti obaviještena javnost u skladu sa članom 42. Pravila studiranja za treći ciklus studija Univerziteta u Sarajevu-doktorski studij.

Rukovoditelj Vijeća studija

Prof. dr. Saša Drače



Dostaviti:

1. Vijeću Fakulteta
2. U dosje studenta
3. Arhiva



UNIVERZITET U SARAJEVU
Filozofski fakultet
Datum: 14. 11. 2024 god.

Logo fakulteta/akademije

UNIVERZITET U SARAJEVU – ODABRATI FAKULTET/AKADEMIJU!
IZVJEŠTAJ O OCJENI DOKTORSKE DISERTACIJE

Obrazac DS9

Stranica 1 od 3

IZVJEŠTAJ O OCJENI DOKTORSKE DISERTACIJE

Opći podaci i kontakt doktoranta/doktorantice

Titula, ime i prezime doktoranta/doktorantice	Katarina Mišetić, MA	
Nositelj/Nositelji studija	Univerzitet u Sarajevu, Filozofski fakultet, Odsjek za psihologiju	
Naziv studija	Doktorski studij iz psihologije	
Matični broj doktoranta/doktorantice	209/2019	
Naslov doktorske disertacije	Jezik pisanja	BOS/HRV/SRP
	BOS/SRP/HRV	Kratkoročni i dugoročni efekti treninga prospektivnog pamćenja kod osoba starije životne dobi
	Engleski	Short-term and long-term effects of prospective memory training among older adults
Područje/polje	Kognitivna psihologija, razvojna psihologija, neuropsihologija	

1. MENTOR/MENTORI I KOMISIJA UNIVERZITETA

1.1. Mentor/Mentori

Titula, ime i prezime	Ustanova, država
Dr. Maida Koso-Drljević, redovna profesorica	Univerzitet u Sarajevu, Filozofski fakultet, Odsjek za psihologiju

1.2. Komentor

Titula, ime i prezime	Ustanova, država

1.3 Komisija Univerziteta

Titula, ime i prezime	Institucija, država
1. Dr. Nermin Đapo, redovni profesor	Univerzitet u Sarajevu, Filozofski fakultet
2. Dr. Đenita Tuće, vanredna profesorica	Univerzitet u Sarajevu, Filozofski fakultet
3. Dr. Mirna Marković, vanredna profesorica, zamjenska članica Komisije	Univerzitet u Sarajevu, Filozofski fakultet

1.4. Sjednica nadležnog tijela u okviru koje je imenovana Komisija

Senat Univerziteta u Sarajevu; Broj:01-5-126/23; Sarajevo, 29. 3. 2023.

2. OCJENA DOKTORSKE DISERTACIJE

2.1. Ocjena doktorske disertacije

(ocjena mora sadržavati zaključak u kojem se navodi izvorni naučni doprinos i/ili novo otkriće)

Cilj istraživanja koje je kandidatkinja Katarina Mišetić, MA provela i na osnovu kojeg je napisala doktorsku disertaciju bio je ispitati učinkovitost treninga prospektivnog pamćenja putem igre „Virtualni tjedan“, te istražiti postojanje bliskog transfera na druge mjere prospektivnog pamćenja i dalekog transfera na netrenirane kognitivne funkcije, mjere svakodnevnog životnog funkcioniranja i mjere subjektivnog blagostanja kod starijih odraslih osoba. Prospektivno pamćenje predstavlja sposobnost upamćivanja događaja koje trebamo izvršiti u budućnosti, a ključno je za samostalno i produktivno funkcioniranje u svakodnevnom životu. U istraživanju je sudjelovalo 56 osoba starije životne dobi ($M=71,89$, $SD=5,43$) koji su po slučaju raspoređeni u jednu od tri skupine: eksperimentalnu, aktivnu i pasivnu kontrolnu skupinu. Eksperimentalna skupina je uključena u trening u trajanju od šest tjedana, tempom od četiri treninga tjedno. Aktivna kontrolna skupina je uključena u alternativni program slušanja audio knjiga istim tempom i dinamikom kao i trening skupina, dok pasivna skupina nije bila uključena u bilo koji vid intervencije. Svi sudionici su u tri točke mjerenja, prije, neposredno nakon i tri mjeseca nakon završetka programa testirani baterijom testova koja je uključivala objektivne mjere prospektivnog, radnog i epizodičkog pamćenja, inhibicije i svakodnevne kognitivne kompetencije, te upitnike za samoprocjenu efikasnosti pamćenja u svakodnevnom životu i subjektivnog blagostanja.

Rezultati koje je kandidatkinja dobila i prikazala u svojoj doktorskoj disertaciji pokazuju da eksperimentalna skupina ostvaruje značajan napredak na treniranom zadatku i na zadacima bliskog transfera, dok je daleki transfer pronađen na mjeri opsega radnog pamćenja i na skali doživljavanja negativnih iskustava. U kontrolnim skupinama nije došlo do značajne promjene učinka kroz točke mjerenja, što daje na snazi zaključku da su pronađene dobiti rezultat provedenog treninga. Dobit se nije generalizirala na ostale zadatke netreniranih kognitivnih funkcija (mjere inhibicije, epizodičkog i radnog pamćenja - manipulacije informacijama u kratkoročnom pamćenju), niti na mjere svakodnevne kognitivne kompetencije (Test svakodnevnih zadataka, Upitnik kognitivnih omaški, Upitnik prospektivnog i retrospektivnog pamćenja) i subjektivnog blagostanja (Skala zadovoljstva životom, subskala pozitivnih afekata). Rezultati provedenog istraživanja ukazuju da je trening putem igre „Virtualni tjedan“ čiji je primarni cilj poboljšanje funkcije prospektivnog pamćenja kod starijih osoba efikasan, ali i da intervencije koje ciljaju jednu kognitivnu sposobnost ne proizvode velike učinke dalekog transfera. Smatramo da je izuzetan znanstveni doprinos ovog istraživanja u potvrdi hipoteze da je putem kognitivnog treninga moguće osnaživanje kognitivnih funkcija kako bi se povećala sposobnost izvođenja složenih kognitivnih operacija u svakodnevnom životu. U posljednje vrijeme raste interes za trening prospektivnog pamćenja zbog njegove važne uloge u očuvanju funkcionalne sposobnosti i samostalnosti starijih osoba. Studija koju je provela kandidatkinja Katarina Mišetić i na osnovu koje je napisala doktorsku disertaciju o treningu prospektivnog pamćenja putem programa „Virtualni tjedan“ predstavlja prvu eksperimentalnu studiju u Bosni i Hercegovini koja istražuje kratkoročne i dugoročne učinke sustavnog treninga na očuvanje i osnaživanje kognitivnih funkcija u starijoj dobi. Još jedan važan doprinos je što je trening program „Virtualni tjedan“, kao i Royal Prince Alfred test prospektivnog pamćenja, preveden i prilagođen za primjenu na prostoru Bosne i Hercegovine. Provedena studija o treningu prospektivnog pamćenja putem programa „Virtualni tjedan“ ima nekoliko prednosti u odnosu na prethodna istraživanja. Prvenstveno, za razliku od mnogih ranijih studija, korišten je jasno definiran i strukturiran program postavljen na način da prati zakonitosti kognitivnog treninga – adaptivnost, raspoređenost u vremenu i neposrednu povratnu informaciju čime je stvorena optimalna okolina za učenje i konsolidaciju naučenog. Nadalje, kriteriji za uključivanje u uzorak su postavljeni s ciljem razlikovanja normalnog procesa starenja od patoloških stanja koja značajno interferiraju s nivoom kognitivnog funkcioniranja, a konačni uzorak su činile osobe starije životne dobi bez povijesti neuroloških i psihičkih oboljenja koje su raspoređene u jednu od tri skupine: eksperimentalnu, aktivnu kontrolnu i pasivnu kontrolnu skupinu. Takvim pristupom je osigurana kontrola faktora poput motivacije, uvjerenja i uvježbavanja koji su, u ranijim istraživanjima, često utjecala na ishod kognitivnih intervencija. Također, kandidatkinja je, na osnovu rezultata svog istraživanja, odgovorila na aktualno pitanje o dugoročnim efektima treninga. Iako dobijeni dugoročni efekti nisu u potpunosti robusni, uočena je tendencija zadržavanja ostvarenih dobiti na direktnoj mjeri učinkovitosti treninga i zadacima bliskog transfera, što je obzirom na izostanak booster sesije između post-testa i praćenja, značajan nalaz. Međutim, obzirom na kratkoročni efekt treninga na kapacitet radnog pamćenja, i izostanak djelovanja na ostale netrenirane kognitivne funkcije, svakodnevnu kognitivnu kompetenciju i mjere subjektivnog blagostanja, važan je i zaključak koji je kandidatkinja istakla o značaju aktivnog životnog stila i kontinuiranog angažmana u kognitivno poticajnim aktivnostima koje osnažuju kognitivnu rezervu i omogućuju bolje suočavanje s promjenama povezanim sa starenjem. Nalazi koje je kandidatkinja dobila i opisala ukazuju da sistematski pristupi, poput onog implementiranog kroz program „Virtualni tjedan“, značajno doprinose poboljšanju prospektivnog pamćenja kod osoba starije životne dobi. Ovo i slična istraživanja pružaju uvid u strategije prevencije kognitivne deterioracije i jačanja mentalne otpornosti, otvarajući nove mogućnosti za razvoj individualizovanih intervencija usmjerenih na očuvanje kognitivnih funkcija. Na taj način, rezultati ovog istraživanja mogu poslužiti kao čvrsta osnova za buduća istraživanja i prakse u oblasti kognitivne rehabilitacije, s



Obrazac DS9

Logo fakulteta/akademije

Stranica 3 od 3

UNIVERZITET U SARAJEVU – ODABRATI FAKULTET/AKADEMIJU!
IZVJEŠTAJ O OCJENI DOKTORSKE DISERTACIJE

ciljem postizanja pozitivnih ishoda za starije osobe i unapređenja kvalitete njihovog života.

2.2. Mišljenje i prijedlog

Kandidatkinja Katarina Mišetić u svojoj doktorskoj disertaciji pod naslovom *Kratkoročni i dugoročni efekti treninga prospektivnog pamćenja kod osoba starije životne dobi* demonstrirala je izuzetne vještine i sposobnosti koje se odnose na planiranje i provedbu znanstvenog istraživanja kao i na pisanje znanstvenog rada. Na osnovu napisanog teksta doktorske disertacije, koji je rezultat dobro isplaniranog i realiziranog longitudinalnog istraživanja, jasno je da je provedeno originalno istraživanje koje odgovara na postavljeni cilj i koje predstavlja značajan doprinos izučavanju treninga prospektivnog pamćenja i njegovih kratkoročnih i dugoročnih efekata na poboljšanje kognitivnog funkcioniranja. Rad ima odgovarajuću strukturu, odgovoreno je na postavljeni cilj, korištene su adekvatne statističke analize za obradu podataka, rezultati su prezentirani jasno i sve je to omogućilo izvođene pouzdanih zaključaka. Komisija je pozitivno ocijenila prezentaciju radne verzije doktorske disertacije, doktorantica je uvažila sve primjedbe i sugestije Komisije te je Komisija saglasna da korigirana verzija doktorske disertacije kandidatkinje Katarine Mišetić ispunjava uslove za javnu odbranu.

Komisija konstatira da je rad prošao provjeru plagijarizma.

2.3. Komisija Univerziteta

Titula, ime i prezime, institucija, država:

Potpis:

1. Dr. Nermin Đapo, redovni profesor, predsjednik Komisije
2. Dr. Maida Koso-Drljević, redovna profesorica, članica Komisije
3. Dr. Đenita Tuće, vanredna profesorica, članica Komisije
4. Prof. dr. Mirna Marković, vanredna profesorica, zamjenska članica Komisije

2.4. Napomena
(po potrebi)

U Sarajevu, 13/11/2024

Uvjeno na sjednici Vijeća dok. studija iz
psihologije dana 13.11.2024.